

Ako si nájsť prácu

Slovenská republika je súčasťou Európskej únie a vďaka tomu sa slovenským občanom rozšírili možnosti zamestnania sa. Otvorili sa pre nás pracovné trhy mnohých vyspelých európskych štátov a umožnili nám slobodne sa rozhodovať o tom, kde chceme pracovať a žiť.

So základným problémom ako si nájsť prácu v rámci celej EÚ nám prostredníctvom služieb svojich poradcov pomáha celoeurópska poradenská sieť EURES. Sústreďuje a zároveň poskytuje množstvo informácií o pracovnej problematike a hlavne bezplatne zverejňuje inzeráty na voľné pracovné miesta v celej EÚ.

Ako si teda nájsť prácu v zahraničí? Postupujte s nami nasledujúcim spôsobom a dozviete sa viac :

- navštívte web stránky www.eures.sk a <http://ec.europa.eu/eures>. Nájdete tam konkrétne ponuky práce z jednotlivých krajín EÚ. Sú zoradené podľa krajín a dá sa v nich ľahko vyhľadávať.
- napíšte si svoj životopis a sformulujte žiadosť pre potenciálneho zamestnávateľa. Vzor životopisu tiež nájdete na internetovom portáli EURES na adrese, www.eures.sk . Obidva dokumenty napíšte v jazyku, v ktorom je vami vybraný inzerát podaný.
- ďalej už neostáva nič iné, len hľadať inzeráty a posielat' na ne svoj životopis spolu so žiadosťou.

Nečakajte, že hneď na prvý inzerát dostanete kladnú odpoveď. Rovnako, ako je tomu u nás na Slovensku, vyžaduje hľadanie zamestnania trpezlivosť a vlastnú aktivitu. Nečakajte, kým dostanete odpoveď na prvý inzerát, ale oslovte hneď ďalších potenciálnych zamestnávateľov. Je určite lepšie vyberať si z viacerých ponúk, ako nemať žiadnu.

Zvážte svoje jazykové možnosti vzhľadom k práci, ktorú chcete vykonávať. Uvedomte si, že znalosť jazyka potrebujete nielen pre komunikáciu na pracovisku, ale aj na riešenie problémov a vybavovanie súvisiacich administratívnych úkonov v danej krajine.

Priklad z praxe :

Ing. Karol Novotný

Profesia : geodet

Vzdelanie : vysokoškolské

Vek : 36 rokov

Krajina pôsobenia : Veľká Británia

„ Po štúdiu som hľadal uplatnenie vo svojom odbore. Vždy ma lákala cudzina, a preto som sa dlhšiu dobu zaoberal myšlienkou skúsiť prácu v zahraničí. Priznám sa, že mojím najväčším problémom bol jazyk. Aj keď som sa angličtinu učil, neboli moje schopnosti také, aby som sa dokázal v mojom odbore uplatniť niekde v zahraničí. Urobil som asi jedinú možnosť, ktorá prichádzala do úvahy. Našiel som si inzerát na umývanie riadov v Londýne. Práca ma síce nebavila, ale sústredil som sa na to, aby som sa čo najviac naučil hovoriť. Po roku môjho zahraničného pobytu som sa vrátil na Slovensko. Moje znalosti angličtiny boli už natoľko dobré, že som sa odvážil hľadať prácu geodeta priamo v Anglicku. V EURES databáze voľných pracovných miest som hľadal inzeráty a posielal žiadosti. Samotného ma prekvapilo, ako málo odpovedí som vtedy dostával. Asi po pol roku sa na mňa usmialo šťastie a mal som dohodnuté tri pohovory vo firmách priamo v Anglicku. Hneď prvý dopadol dobre a ja som dostal zmluvu ako geodet. Nebolo to jednoduché, ale som rád, že som to vyskúšal.

Čo je potrebné zariadiť

Vo väčšine členských štátov EÚ platí voľný pohyb pracovných síl. Znamená to síce, že môžeme pracovať v podstate kdekoľvek, ale znamená to aj, že k tomu potrebujeme absolvovať pomerne veľké množstvo administratívnych úkonov.

Ak už máte pozitívnu odpoveď na váš inzerát, tak sa tešte, ale hneď si uvedomte všetky potrebné a nutné kroky, ktoré teraz musíte zariadiť:

- je vhodné dohodnúť sa s novým potenciálnym zamestnávateľom na takej zmluve, aby ste po príchode na miesto neostali sklamaní. Toto je vhodné najmä v krajinách, kde zatiaľ neuvoľnili pracovný trh. Všetky členské štáty EÚ však umožňujú prácu zahraničným osobám v prípade, že ich zamestnávateľ potrebuje.
- musíte sa odhlásiť zo zdravotného a sociálneho systému SR a prihlásiť sa do rovnakých systémov v danej krajine. Každý členský štát EÚ má trochu odlišné postupy. Napríklad vo Veľkej Británii si musíte zabezpečiť National Insurance Number (NIN), v Írsku PPS No. a inde zase Sozialversicherungsnummer. Presné požiadavky pre danú krajinu nájdete na EURES portáli na adrese www.eures.sk.
- rozhodne využite v prípade akýchkoľvek problémov služby poradcov siete EURES.

Priklad z praxe :

Pavol Zachar

Profesia : IT špecialista

Vzdelanie : stredoškolské

Vek : 32 rokov

Krajina pôsobenia : Belgicko

„V IT priemysle som pracoval už na Slovensku. Sám som si našiel miesto v belgickej firme, ktorá hľadala odborníka práve na oblasť, ktorej som sa venoval. Bol som schopný ponúknuť im zodpovedajúce skúsenosti a po pomerne krátkej komunikácii sme sa dohodli na pracovnej zmluve. Belgicko patrilo ku krajinám, ktoré neumožňovali v tom čase voľný pohyb pracovných síl. Nový zamestnávateľ však pre mňa bez problémov získal pracovné povolenie. Argumentoval mojou kvalifikáciou a tým, že na túto pozíciu nikoho z miestnych nenašiel. Onedlho sa však objavil problém, keď miestny úrad odo mňa chcel pobytové vízum. Nevedel som presne, čo to znamená, a preto som sa obrátil na slovenského EURES poradcu. Dozvedel som sa, že oficiálne bola akákoľvek vízová povinnosť zrušená, čo mi potvrdil nielen poradca, ale aj slovenské veľvyslanectvo. Belgický úrad trval na svojom, a preto som musel požiadať o vystavenie pobytového víza. To som našťastie dostal a všetko zložité vyriešil. Môžem teda len potvrdiť, že pracovať v zahraničí je možné, ale stretnete sa tam s mnohými administratívnymi prekážkami. Ak narazíte na ne rovnako ako sa to stalo mne, odporúčam obrátiť sa na EURES poradcu buď na Slovensku alebo v mieste ho momentálneho pobytu. Mne osobne veľmi pomohol.

Život v Európskej únii

Uzatvorenie pracovnej zmluvy je vstupenkou do inej krajiny. Za predpokladu, že máte zamestnanie, môžete sa v krajine usadiť, a máte právo na poistenie a zdravotnú starostlivosť. Dlhodobý pobyt v zahraničí pritom so sebou prináša veľa otázok, ktoré je nutné vyriešiť. Každá členská krajina EÚ má svoje špecifiká, ktoré treba zohľadňovať. Prvé problémy, na ktoré určite narazíte je napríklad založenie účtu. V mnohých štátoch k tomu budete potrebovať doklady preukazujúce vašu pracovnú zmluvu a miesto vášho ubytovania. Ak budete chcieť vo vami zvolenom štáte zostať dlhodobo, môže sa k vám pripojiť aj rodina. Práva a povinnosti vyplývajúce z miestnych legislatívnych úprav sa potom vzťahujú aj na rodinných príslušníkov.

Zapamätajte si, že:

- predchádzajúca informovanosť o danej krajine v najširšom poňatí umožní lepšie zvládnuť prvotné problémy,
- rozdiely sú pri krátkodobom a dlhodobom pobyte,
- pravidlá pri poskytovaní rodinných dávok, materskej, či podpory v nezamestnanosti sa môžu v jednotlivých štátoch diametrálne líšiť,
- vo všeobecnosti máte rovnaké práva ako štátni príslušníci krajiny, v ktorej ste sa rozhodli pracovať, a preto by ste nemali byť žiadaný o splnenie akýchkoľvek požiadaviek navyše,
- všetky vaše práva sa vzťahujú aj na vašich rodinných príslušníkov.

Príklad z praxe:

Jozef Samec

Profesia : lodník

Vzdelanie : učňovské

Vek : 38 rokov

Krajina pôsobenia : Luxembursko

„Prácu lodníka som zobral kvôli peniazom. Poznáte to, narodilo sa nám dieťa a potrebovali sme si zabezpečiť vlastné bývanie. Od kamaráta som sa dozvedel, že ako lodník si môžem slušne zarobiť. Tak som to skúsil. Postupom času som sa začal trochu orientovať v možnostiach, ktoré mi práca v Luxembursku ponúkala. Okrem iného som zistil, že by som mal mať právo na rodinné príspevky od Luxemburského štátu aj napriek tomu, že moja žena so synom ostali v SR. Príspevky sú pochopiteľne nepomerne vyššie než tie, ktoré sa vyplácajú u nás v SR. Pri vybavovaní žiadosti som sa ale stretol s neochotou miestnych luxemburských úradníkov. Musím sa úprimne priznať, že bez informácií od EURES poradcu a centra SOLVIT by som vyplácanie dávok sám nezvládol presadiť. Poskytli mi dostatok informácií na to, aby som po niekoľkomesačnej komunikácii získal rodinné príspevky tu v Luxembursku. Aj keď to bolo veľmi namáhavé, naozaj to stálo za to. Ešte raz ďakujem.“

Platby daní, zdravotného a sociálneho poistenia

Spolu s prácou v zahraničí prichádzajú aj povinnosti s tým spojené. Medzi tie hlavné patrí úhrada platieb sociálneho a zdravotného poistenia a samozrejme platba daní.

Základným pravidlom je, že sociálne a zdravotné poistenie sa musí odvádzať v tej krajine, v ktorej pracujete. Rovnako tak platí, že zarobené peniaze sa zdaňujú len raz.

Pred svojím odchodom by ste nemali zabudnúť kontaktovať vašu zdravotnú poisťovňu a v určitých prípadoch tiež úrad práce alebo príslušnú sociálnu poisťovňu, a vybaviť si :

- oznámenie odchodu, prípadne odchodu vašej rodiny a odhlásenie zo slovenského poistenia.
- objasnenie svojich práv a práv členov vašej rodiny ohľadne nárokov na príspevky či dávky.
- získanie potrebných formulárov, ktoré sa používajú na potvrdenie nárokov na dávky alebo poistenie.
- s rovnakým cieľom kontaktujte aj príslušné daňové úrady, nielen domácej, ale aj cieľovej krajiny.

Študenti by si mali uvedomiť, že za hranicami SR za nich základné sociálne a zdravotné poistenie štát nehradí, a teda aj pri krátkodobých brigádach sú v pozícii zárobkovo činných osôb. Svoje príjmy tak musia normálne zdaňovať a hradiť si sociálne a zdravotné poistenie.

Pri príchode do hostiteľskej krajiny musíte vykonať registráciu týkajúcu sa pobytu, sociálneho a zdravotného poistenia a platby daní.

Zlaté pravidlo – starostlivo si uschovajte úplne všetky doklady o jednotlivých platbách, zárobkoch, a potvrdenia, vrátane pracovnej zmluvy.

Príklad z praxe :

Eliška Rodová

Profesia : čašníčka

Vzdelanie : stredné odborné s maturitou

Vek : 35 rokov

Krajina pôsobenia : Dánsko

„Som vyučená v odbore a prakticky od maturity pracujem ako čašníčka. Priateľ odišiel pracovať do Dánska a ja som sa ho rozhodla nasledovať. Cez svojich kamarátov mi tam našiel prácu, takže som svoje povolanie mohla vykonávať aj naďalej. Zamestnanie bolo legálne a tak som poctivo platila všetky dane a odvody na poistenie. Po roku som sa vrátila naspäť na Slovensko. Bohužiaľ sa mi hneď nepodarilo nájsť si prácu, a preto som sa prihlásila na úrad práce a požiadala sociálnu poisťovňu o dávku v nezamestnanosti a predpokladala som, že získam dávku v nezamestnanosti. Dosť ma prekvapilo, keď som zistila, že na dávku nemám nárok, aj keď som sa domnievala, že som v Dánsku všetko platila. Na moje prekvapenie som zistila, že v Dánsku je poistenie v prípade nezamestnanosti dobrovoľné, a ja som doň nebola prihlásená. To mi neumožnilo žiadať o dávku v nezamestnanosti, a to bohužiaľ ani po mojom návrate na Slovensko. Takže každému z vás, ktorí idete pracovať do severovýchodných krajín, odporúčam presne si zistiť, čo vami platené sociálne poistenie hradí a prípadne si priplatiť za jeho vyššiu úroveň.“

Slovenská firma a EURES

Služby EURES poradcov tu nie sú len pre jednotlivcov túžiacich po práci v zahraničí, ale svojim radami pomáhajú aj slovenským firmám. Potrebné informácie sa týkajú predovšetkým hľadania pracovníkov v iných členských krajinách. Zamestnávanie slovenských firemných zamestnancov v zahraničí, ale aj zamestnávanie cudzincov v našich firmách na Slovensku, patrí k špecifickým prípadom, ktoré dnes firmy často riešia.

Prostredníctvom siete EURES môžu firmy inzerovať v rámci celej EÚ aj vo vybraných európskych krajinách, kde chcú hľadať kľúčových pracovníkov. Slovenské firmy môžu využiť služby zahraničných partnerov EURES od inzercie cez zber kontaktov či životopisov až po výber kandidátov. Priamo v danej krajine budú asistovať EURES poradcovia.

Vysielanie pracovníkov do zahraničia je špecifický prípad. Pre základnú orientáciu v možnostiach zahraničných trhov práce je nutné zistiť si, či sa na plánovaný poskytovaný typ služieb nevzťahuje tzv. prechodné obdobie v Nemecku alebo v Rakúsku. Pre rýchlu orientáciu v tejto otázke existuje jednotná európska nomenklatúra – tzv. NACE kódy, ktoré definujú jednotlivé ekonomické aktivity.

Ďalšou nevyhnutne akceptovateľnou skutočnosťou je, že vyslaní pracovníci sa na svojom novom zahraničnom pôsobisku často riadia pracovnoprávnymi predpismi cieľového štátu v oblastiach dĺžky pracovného času, minimálnej mzdy, bezpečnosti práce, či dĺžky dovolenky.

Pred vyslaním svojich zamestnancov do zahraničia musí pre nich každý zamestnanec zaistiť dva hlavné dokumenty :

- Formulár E 101 – Potvrdenie o príslušnosti k právnym predpisom domácej krajiny, ktorý vyslanému pracovníkovi počas obmedzeného obdobia umožní využívať pracovné právo svojej materskej krajiny.
- Európsky preukaz zdravotného poistenia, ktorý vystavuje príslušná zdravotná poisťovňa, a ktorý pracovníkovi zaistí poskytnutie nevyhnutných vecných zdravotných dávok.

Niektoré členské štáty EÚ požadujú v súvislosti s vysielaním pracovníkov splnenie určitých administratívnych požiadaviek. Ide viac-menej o požiadavku nahlásenia sa príslušnému úradu členského štátu vyslania. Tieto podmienky sa štát od štátu odlišujú a je nutné, aby ste si tieto skutočnosti s dostatočným predstihom overili.

Využite dostupné informácie na stránke www.eures.sk alebo priamo služby EURES poradcov.

Priklad z praxe:

Ing. Peter Kupecký

Profesia : elektroinžinier

Vzdelanie : vysokoškolské

Vek : 45 rokov

Krajina pôsobenia : Francúzsko

„Môjmu zamestnávateľovi sa podarilo uzavrieť zmluvu na dodávku elektroinštalačného zariadenia do novej výrobnéj haly francúzskeho výrobcu syrov. Pre špecifické prostredie výrobné syrov sme museli na celý rok odcestovať do francúzskej Normandie a riešiť všetko pre spokojnosť zamestnávateľa. Vzhľadom k môjmu ročnému pobytu som počas tohto obdobia rád vymenil 40 týždenných pracovných hodín za 35 francúzskych, či následne využil 5 týždňov dovolenky, namiesto 4 slovenských. Na toto obdobie rád spomínam, ale zároveň musím zdôrazniť, že bez podpory môjho zamestnávateľa pri vybavovaní všetkých formalít by to takto idylicky nedopadlo.“

Sieť EURES v SR

Kontaktná internetová adresa EURES je : <http://www.eures.sk/kontakty.php?lan=1#>